

8.12.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta VN/23277/2021, STM102:00/2021**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ajalla 1.1.–31.12.2022.

Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteista perittävät maksut määräytyvät valtion maksuperustelain mukaan. Maksuperustelain 8 §:n mukaan maksujen tarkemmista perusteista tulee säätää asianomaisen ministeriön antamalla asetuksella.

Tietolupaviranomainen tai muu luvan myöntänyt viranomainen saa sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (toisiolaki) 49 §:n perusteella periä maksun tietoluvasta ja tietopyyntöä koskevasta päätöksestä. Maksun määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaissa. Toisiolain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomainen saa periä korvauksen toisilaissa tarkoitetun tietoluvan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista sekä tietoturvallisen käyttöympäristön käytöstä. Lain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomaisen korvausten määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaissa.

Maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Lain 6 §:ssä säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan lain 3 §:n mukaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus.

Lain 7 §:ssä säädetään muiden suoritteiden hinnoista. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

LPY kiittää tilaisuudesta lausua asiassa. Alla on kooste vastauksistamme Lausuntopalvelussa.

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

LPY:n mielestä suoritteet on jaoteltu tarkoituksenmukaisesti.

8.12.2021

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Maksut eivät ole oikeudenmukaisia, koska suoritteiden hintoihin esitetään merkittäviä korotuksia. Tietoluvan hintaa ehdotetaan nostettavaksi 1 000 eurosta 1 700 euroon, ja tietopyynnön hintaa 1 000 eurosta 2 500 euroon. Lisäksi opinnäytetyöhön liittyvien tietolupien hinta nousisi 250 eurosta 425 euroon ja tietopyyntöjen 250 eurosta 625 euroon. Myös tietoluvan muutoksen hinta nousisi 350 eurosta 400 euroon.

LPY:n mielestä toisiolaista ja sen käytännön soveltamisesta johtuvia ongelmia ei pidä säilyttää tutkimus- ja kehitystoimintaa harjoittavien yliopistojen, tutkijoiden, yritysten ja muiden Findatan asiakkaiden maksettavaksi.

Sote-tiedon toisiokäyttö voi luoda hyviä mahdollisuuksia terveydenhuoltoalan TKI-toiminnan kehittämiseksi ja sen myötä syntyvien tuote- ja palveluinnovaatioiden kaupallistamiselle. Näitä toimintoja ei saa romuttaa ylihintaisilla viranomaismaksuilla.

LPY esittää, että tietolupaviranomaisen maksut pidetään nykyisen asetuksen tasolla. Findatan rahoitus on turvattava verovaroin.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Ei ole. Suomessa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että innovatiivista ja turvallista sote-tiedon toisiokäyttöä kannattaa edistää viranomais- ja TKI-toiminnan keinoin. Tästä on kirjauksia muun muassa toisiolaissa ja terveysalan kasvustrategiassa. Findatan maksujen kallistuminen aiheuttaisi huomattavia esteitä sote-tiedon toisiokäytölle.

LPY esittää, että toisiolakiin tehdään tarvittavat muutokset, jotta Findatan toimintaan kohdistuva rahoitustarve vähenee. Samassa yhteydessä tietolupa- ja tietopyyntöpäätökset on irrotettava valtion maksuperustelaista.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot

LPY ehdottaa, että sosiaali- ja terveysministeriö käynnistää keskeisten sidosryhmien kanssa vuoropuhelun alan TKI-toiminnan kehittämistarpeista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Siinä yhteydessä voidaan yhdessä arvioida sitä, mikä voisi olla tietolupaviranomaisen suoritemaksujen tarkoituksenmukainen taso.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja